itaque credat adiuturum talem imperatorem, ut papa causam ut reus dicat coram concilio, quod regitura scriptura prophetica et apostolica? Quibus omnibus etiam hoc accedit, quod propter [über der Zeile:] luxum et sumptus nimios ille satis est exhaustus, papa vero et clerus papalis opulentissimus est. Hic quid largitiones (quas hi profundunt, ut religionem, imo superstitionem suam retineant et nostram veram religionem vel opprimant vel impediant) possint, notum est omnibus. Terrent merito superiorum temporum exempla etc. Quae omnia licet ita habeant, optime facit tamen illustrissimus princeps, qum pro sua pietate tentat omnia ac sperat se aliquid apud imperatorem consequturum. Bene faciunt et illi, qui tantum eius institutum iuvant et consiliis et scriptis et precibus. Sunt Deo omnia possiblia. [gestr.] Ac, [am Rande nachgetragen: Ac cadunt fere longe aliter hostium Christi instituta, quam ipsi voluerant atque putaverant, proinde laborandum est nobis incessanter, eventus Deo permittendus. Quod si is non respondet spei nostrae, scimus tamen certo nos nihilominus proptium habere Deum et labores nostros pios non esse frustraneos. Servare posse Deum suos mode incognito. quovis modo nobis licet

Ideoque libenter meam quoque operam sanctissimo principi confero, licet hanc agnoscam ingenue admodum esse exiguam. In magnis tamen et voluisse sat est. Video item meam operam non admodum esse necessariam./Ex capitibus enim propositis et nomine illustrissimi principis ad me missis facile coniicio homines esse principi excellentes, qui nec verbis nec rebus destitanturlongeque melius illa explicare possint quam ego. Cumque orationis dispositio ad comitia ipsa usque differenda sit, ut iuxta facilitatem propositionis occasionisque [am Rande nachgetragen:] aut aliarum circumstantiarum | moderatur, ego nihil aliud hic congessero, quam materiam aliquam, ad praescripta capita, si forte ex hac ille, quisquis orationem pro tempore, loco, personis atque rebus instituerit, aliquid suo instituto idoneum decerpserit. Atque hanc opellam meam boni consulatis oro. Vos enim ex animo amo et vestri causa, illustrissimi principis maxime (Giber der Zeile:) gratia), omnia mea impendero. Commendate me illustrissimo principi. Dominus ipsum servet et provehat. Valste vos quoque, viri, amplissimi, in Christo Domino. Datum 12. Decemb. 1565.

Vester ille totus.

[Datum anscheinend auf Rasur: Vermutlich hatte Bullinger irrtümlicherweise Turici geschrieben, was seiner Geheimhaltungsabsicht wider-

1014r